

TFK ainekava põhikoolile	1.Ainevaldkond: Kunstiained	2.Õppeaine: Muusika
3.Kooliaste: 1.kooliaste	4.Klass: 1.klass	5.Tundide arv: 2 tundi nädalas
Õppeaine kirjeldus (sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused):		
<p>I kooliastme muusikaõppes on kesksel kohal musitseerimine – laulmine, pillimäng ja muusikaline liikumine.</p> <p>Laulmisega kujundatakse alus muusikatraditsioonide edasikandmisele, mille olulisimaks väljundiks on ühislaul ja esmane koorilaulu kogemuse saamine. Lauldakse valdavalt ühehäälselt, <i>a cappella</i> ja saatega. Laulurepertuaari kaudu arendatakse õpilase emotsionaalset laulmist ja pingevaba hääle tekitamist. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.</p> <p>Pillimängus tuvutakse keha-, rütmi- ja plaatpillidega ning omandatakse väikekandle ja/või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Kehapilli rakendatakse valdavalt kaasmänguna lauludele. Rütmi- ja plaatpillidel mängimiseks omandatakse esmalt õiged mänguvõtted. Pille mängitakse valdavalt kaasmängudes ja <i>ostinato</i>'des. Väikekandel ja/või plokkflöödil musitseerides kasutatakse esmaseid mänguvõtteid.</p> <p>Muusikalise liikumise kaudu arendatakse õpilastes julgust end vabalt väljendada. Muusikaline liikumine hõlmab eelkõige laulumänge ja eesti rahvatantse, samuti muusikažanre: marss, valss, polka. Liikumistegevustega tunnetatakse muusika temposid ja dünaamikat ning väljendatakse helikõrguste muutusi. Loov liikumine (loominguline eneseväljendus) võimaldab õpilasel vabalt väljendada kuulnud muusikapala või esitatava laulu karakterit. Arendatakse koos tegutsemise huvi ja oskusi ning õpitakse teineteisega arvestama.</p> <p>Muusika kuulamises on oluline muusika kuulamisoskuste kujundamine. Õpitakse tunnetama muusika karakterit ja meeleolu, arendatakse fantaasiat. Õpitakse eakohaselt iseloomustama kuulatud muusikateoseid muusikaliste oskussõnade ja loovate väljendusvahendite abil (liikumine, kunst, luule). Tutvutakse laulu või kuulatud muusikapala autori(te)ga.</p> <p>Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, <i>ostinato</i>'de, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise, muusika visualiseerimise ja tekstide loomisega.</p> <p>Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust. Õpilaste muusikalist eneseväljendust ja isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Laulupeo traditsiooni edasikandumisel tähtsustub õpilaste osavõtt (kooli)koori tegevuses.</p> <p>Silmaringi avardamiseks, muusikaelamuse kogemiseks külastatakse kontserte ja käiakse erinevatel muusika valdkonnaga seotud õppekäikudel.</p> <p>Muusikaliste tegevuste kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Õppimises ja õpetamises pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh muusikaliselt andekate) õpilaste võimete arendamisele.</p>		
Õppesisu ja metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused		

LAULMINE:

Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislaule (Eesti hümn, „Kevadel“). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt).

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse *a cappella* ja saatega nii kooris (kogu klassiga), ansambelis (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus harjutakse kuulma ja kuulama nii ennast kui ka teisi. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga ja kaasatakse õpilasi koolikoori.

Tekitatakse harjumus laudes hoida loomulikku kehahoidu (sirge selg, püstine pea, avatud suu). Õpilasi suunatakse laulma julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga.

Interpretatsioon. Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika (*piano, forte*, valjenedes, vaibudes) ja tempo (kiire, aeglane).

Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu õppimist toetava muusikateooriaga, sh mõistetega: viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt (2-osaline ja 3-osaline taktimõõt), noot (noodipea ja noodivars).

Tutvutakse rütmide, rütmifiguuride ja pausiga (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus)

ning teadvustatakse neid laulmisel.

- **Noodist laulmine.** Õpitakse lugema noodist laulusõnu ning järgima rütmi ja meloodia liikumist. Õpitakse uusi laule noodist SO, MI ja RA astmetega. Tutvutakse erinevate noodimärkidega (kordusmärgid, esimene ja teine lõpp). Juhitakse tähelepanu laulu autoritele (helilooja ja luuletaja).
- **Vorm.** Kirjeldatakse õpitavate laulude vormi läbi mõistete salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.
- **Relatiivsed astmed ja astmemudelid: SO, MI, RA. Mudellaulud.** Tutvutakse relatiivsete astmete ja nende käemärkidega. Kinnistatakse eri tesseuurides eelkõige SO, MI ja RA astmetel põhinevaid astmemudeleid. Astmed paigutatakse astmetrepile või -redelile ja noodijoonestikule.

PILLIMÄNG:

Musitseerimisel kasutatakse teadlikult rütme, rütmifiguure ja pausi (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus).

Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris (kogu klassiga), ansambelis (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus harjutakse kuulma ja kuulama nii enda kui ka teiste pillimängu.

Kehapill. Tutvutakse kehapilli ning selle erinevate helide ja mänguvõimalustega. Rakendatakse kehapilli lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Rütmipillid. Tutvutakse oma koolis olevate rütmipillidega (kõlapulgad, triangel, võrutrumm, kõlatoru, marakad, rütmimunad, kuljused, tamburiin, taldrük, kastanjetid, agoogo, guiro, džembe, bongod, konga jt). Õpitakse rütmipillidel õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Plaatpillid. Tutvutakse oma koolis olevate plaatpillidega (ksülofon, kellamäng, metallofon, kõlaplaadid). Õpitakse plaatpilli pulkade õiget käeshoidmist ja õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

MUUSIKALINE LIIKUMINE:

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos (kogu klassiga), gruppides (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus harjutatakse liikuma ja tunnetama nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.

Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausidega (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, veerandpaus)

Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.

Eesti laulu- ja ringmängud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes nende sisu ja pärimuslike traditsioonidega. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Harjutatakse ühistegevustes liikumist paaris, ühiselt ringjoonel (sõõris), vooris ja viirus.

MUUSIKALINE OMALOOMING:

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis (näiteks pinginaabriga) ja/või kõik koos (kogu klassiga). Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.

Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides. Improviseeritakse õpitud astmemudelitele (SO, MI, RA) tuginedes.

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja *ostinato*'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

Liikumine. Väljendatakse muusikapala karaktereid improviseeritud liikumise kaudu. Laulu meeleolule luuakse sobivad liigutused.

MUUSIKA KUULAMINE:

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta eakohaselt arvamust suuliselt või muul looval viisil.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autorite ametitega (helilooja ja luuletaja). Uue repertuaari õppimisel juhitakse tähelepanu autoritele.

Eesti rahvamuusika. Tutvutakse eesti rahvalaulude ja rahvapillidega.

Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala)

Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

Kontsert. Tutvutakse kontserdikülastaja hea käitumise tavadega.

Põhimõisted:

Laulmine: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, regilaul, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes.

Pillimäng: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, helilooja, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.

Muusikaline liikumine: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak.

Muusikaline omalooming: meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, laul, muusikapala, salm, refrään, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *valjult* (*forte*), valjenedes, vaibudes.

Muusika kuulamine: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, kontsert ja publik, koor, orkester, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes ja vaibudes, kõrged ja madalad helikõrgused.

Praktilised tööd:

Laulmine:

Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne).

Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis ja üksi.

Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel.

Osalemine koolikoori tegevuses.

Pillimäng:

Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus.

Rütmimängud.

Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.

Rütmi ja meloodia improviseerimine plaadpillidel.

Keha-, rütmi- ja plaadpillidel lihtsamate *ostinato*'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine.

Rütmi- ja fantaasiapillide meisterdamine.

Muusikaline liikumine:

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas.

Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine.

Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust(vormi).

Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.

Muusikaline omalooming::

Õpitud astmetele tuginedes meloodia improviseerimine.

Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaadpillidel.

Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmekas esitamine.

Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu.

Kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine kunstitöodes.

Muusika kuulamine:

Kuuldud muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine.

Väljendab kuuldud muusikapala karakterit kunstiteose kaudu.

Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).

Seos üldõpetuse kavaga:

Mina ja minu väärtused: minu pere, kool, koolis õppimine, liiklus kooliteel.

- Teemaga seotud lauluvara õppimine, harjutamine ja esitamine.
- Teemaga seotud muusika kuulamine, arutlus, muusika iseloomustamine.
- Teemaga seotud loovtöö loomine.
- Teemaga seotud pillimäng.
- Teemaga seotud liikumismängud.

Pärimus ja traditsioonid: Eesti rahvakombed ja tavad minevikus ja tänapäeval: isadepäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, sõbrapäev, vastlapäev, kevadpühad, laulupidu, tantsupidu.

- Pärimuste ja traditsioonidega tutvumine, arutlemine.
- Teemaga seotud lauluvara õppimine, harjutamine ja esitamine.
- Teemaga seotud muusika kuulamine, arutlus, muusika iseloomustamine.

- Teemaga seotud loovtöö loomine.
- Teemaga seotud pillimäng.
- Teemaga seotud liikumismängud, tantsud.

Kodumaa ja kodukoht: Eestimaa ja kodukoht. Eesti pealinn. Eesti Vabariigi sünnipäev. Eesti president. Eesti Vabariigi sümbolid.

- Tutvumine Eestimaa ja kodukoha olulisemate faktidega, arutlemine.
- Teemaga seotud lauluvara õppimine, harjutamine ja esitamine.
- Teemaga seotud muusika kuulamine, arutlus, muusika iseloomustamine.
- Teemaga seotud loovtöö loomine.
- Teemaga seotud pillimäng.
- Teemaga seotud tantsud.

Loodus ja keskkond: sügis, talv, kevad, suvi, loomad, linnud.

- Arutlus loodusnähtuste üle
- Teemaga seotud lauluvara õppimine, harjutamine ja esitamine.
- Teemaga seotud muusika kuulamine, arutlus, muusika iseloomustamine.
- Teemaga seotud loovtöö loomine.
- Teemaga seotud pillimäng.
- Teemaga seotud liikumismängud.

Ahhaalik maailm:

- Seoste loomine igapäevaelu ja kunsti, heliloomingu vahel- loovtööd.
- Looduse hoidmine ja taaskasutus. Arutlus, loovtööd.
- Rütmipillide meisterdamine. loovtöö.

Õpitulemused:

Laulmine:

Õpilane:

- 1) on harjunud laulma sirge selja, püstise pea ja avatud suuga julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga kooris (kogu klassiga), ansambelis ja/või üksi; võtab osa ühislaulmisest;
- 2) väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; pöörab tähelepanu lauldava laulu sõnadele;
- 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;
- 4) laulab peast I kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kevadel“ („Juba linnukesed...“);
- 5) on tutvunud laulupidude traditsiooniga;
- 6) on tutvunud muusikalise kirjaoskusega ja rakendab seda lauldes: laulab endale sobivas tessituuris astmemudeleid, kasutades astmeid SO, MI ja RA; teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi laulmisel.

Pillimäng:

Õpilane:

- 1) mängib keha- rütmi- ja plaatpillidel lihtsamaid *ostinato*'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõtteid; oskab nimetada enda koolis olevate rütmi- ja plaatpillide nimetusi;
- 2) on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.

Muusikaline liikumine:

Õpilane:

- 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;
- 2) tajub ja tunnetab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid: rütme, rütmifiguure ja pausi, erinevaid temposid;
- 3) tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge.

Muusikaline omalooming:

Õpilane:

- 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);
- 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.
- 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- 4) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 5) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel.
- 6) on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: kasutab omaloomingu loomisel astmeid SO, MI ja RA ja õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.

Muusika kuulamine:

Õpilane:

- 1) avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit;
- 3) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala);
- 4) on tutvunud eesti rahvapillidega ja kirjeldab neid.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;
- 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimängu oskused;
- 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;
- 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;

5) rakendab omandatud muusika teadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid):

2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO-võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Hindamine:

Hindamise eesmärk muusikas on toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi leidma isikupäraseid ideid ja loovaid lahendusi ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusikaharrastusele; juhtida ja toetada õpilasi haridustee valikul muusika valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgnevat õpet kavandades.

Õppetegevuse käigus motiveeritakse õpilase arengut vahetu suulise tagasiside kaudu, tuues välja soorituse positiivsed küljed ning andes edasiviivat nõu. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks.

Õpitemumusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning kirjalike hinnangutega.

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes.

Hindamise kriteeriumid:

Laulmine:

Õpitud repertuaari esitamisel hinnatakse laulu esituse rütmilist täpsust ja võimetekohast intoneerimist, laulusõnade omandamist ja diktsiooni, väljendusrikkust, püüdlikkust ja õiget kehahoidu. Hindamisel saab arvestada: aktiivset osavõttu ühislaulmisest; õpilase arengut üksi ja/või rühmas lauldes; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist lauldes; õpilase osalemist koolikooris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol.

Pillimäng:

Pillimängus hinnatakse aktiivset osavõttu pillimängust; õpilase arengut üksi ja/või rühmas pilli mängides; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist pillimängus; õpilase osalemist instrumentaalansambelis või -orkestris; esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel; muusikaolümpiaadidel; laulupäevadel ja laulupeol.

Muusikaline liikumine:

Muusikalises liikumises hinnatakse aktiivset osavõttu muusikalisest liikumisest; üksi ja/või rühmas muusikalist liikumist; lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; kaasatõttamist tunnis; muusika oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikalises liikumises.

Omalooming:

Omaloomingut hinnatakse aktiivset osavõttu loovtegevustest; üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; õigete pillimänguvõtete rakendamist loovtegevustes; eneseväljendusoskust; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist omaloomingus.

Muusika kuulamine:

Muusikat kuulates hinnatakse väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes; üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.

Õppekäigud:

Õppekäikudel hinnatakse väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.